

Verksamhetsplan 2020

Bygdegårdarnas
Riksförbund

Innehåll

1. Bygdegårdarna samlar Sverige	3
2. Kommunikation och opinionsbildning	4
3. Organisationsutveckling	5
4. Fastighet	6
4.1 Investeringar och underhåll	6
4.2 Miljö	6
4.3 Försäkring	7
5. Verksamhet	8
5.1 Kultur	8
5.2 Konst	8
5.3 Film	9
5.4 Ungdom	9
5.5 Landsbygd	10

1. Bygdegårdarna samlar Sverige

Bygdegårdarnas Riksförbund, BR, med över 1 440 bygdegårdsföreningar, är landets största riksorganisation för föreningsdrivna samlingslokaler. Den allmänna samlingslokalen är en arena för alla med en demokratisk värdegrund, där utrymme finns för folkbildning, kultur, möten och fest. En mötesplats som skapar möjligheter och mening. Samlingslokalen är också en kraft för ett inkluderande samhälle.

Den stora majoriteten av landets bygdegårdar finns på landsbygden. Bygdegårdsföreningen är den starka motor som behövs för att stärka samverkan och därigenom stärka den lokala gemenskap som är nödvändig för att det lokala utvecklingsarbetet ska bli framgångsrikt.

Förbundsstämman 2018 antog vision och långsiktiga mål för riksförbundet. Bygdegårdarnas

Riksförbunds verksamhet syftar till att uppnå visionen: Bygdegårdarna samlar Sverige. Vi är en öppen folkrörelse med mötesplatser i hela landet. Bygdegårdsrörelsen har en ledande roll i att stärka bygden och dess människor – nu och i framtiden.

Denna verksamhetsplan är framtagen med utgångspunkt i att uppfylla de långsiktiga målen till förbundsstämman 2022:

- Bygdegårdsrörelsen är en välkänd och respekterad samhällsaktör.
- Bygdegårdarna blir fler, med en ännu bättre spridning över landet.
- Bygdegårdarna är funktionella och tillgängliga mötesplatser.
- Bygdegårdarnas verksamhet når fler målgrupper.

2. Kommunikation och opinionsbildning

Behov och syfte

Bygdegårdar är en viktig del av samhällsstrukturen och behöver visa det tydligare för beslutsfattare och andra viktiga samhällsaktörer samt för allmänheten. Det kan underlätta för bygdegårdar att få bidrag och stöd för sin verksamhet. Kontakter och ansökan om verksamhetsersättning till BR behöver följas upp och realiseras. Att fortsätta implementera den nya hemsidan och få fler att använda den lokalt och regionalt är också ett behov framöver. Kommunikation med medlemmarna är alltid av största vikt så att de har korrekt, relevant och uppdaterad information för att kunna driva sin bygdegårdsförening på bästa sätt.

Mål

- Att ytterligare 80 föreningar har bjudit in företrädare för kommunen till möten utöver de 171 som redan gjort det.
- Att ytterligare 5 distrikt har medverkat vid minst ett tillfälle vid framtagande av regionala styrdokument utöver de 9 som redan gjort det.
- Att skapa förståelse om behovet av verksamhetsersättning till BR hos företrädare för regering och riksdag.
- Att kännedomen om bygdegårdar ökar hos allmänheten.
- Att alla distrikt har uppdaterade hemsidor via BR.
- Att öka antalet föreningar som har hemsida via BR.
- Att föreningarna och distrikten ska ha tillgång till uppdaterad och relevant information.

Metod

Vi kommer fortsätta arbetet med att ha kontakt med beslutsfattare både lokalt, regionalt och nationellt för att föra fram bygdegårdarnas betydelse för samhället och vad vi kan bidra med. Vi kommer ge stöd och underlag till medlemsföreningar och distrikt för att ta kontakt med respektive beslutsfattare. Ansökan om verksamhetsersättning följs upp och möte med alla partier i regeringens budgetsamarbete ska genomföras. De av förbundsstyrelsen utsedda råden arbetar med påverkansarbete utifrån sitt sakområde.

Vi arrangerar ett offentligt landsbygdsseminarium i februari för att öka kännedomen om BR som landsbygdsaktör. Sociala medier, hemsida, deltagande på externa evenemang och kontakter med media används löpande för att öka kännedomen hos allmänheten. Förbundet bistår även distrikten i kontakter med media. Kännedomen om bygdegårdar och Bygdegårdarnas Riksförbund mäts via en marknadsundersökning.

Vi erbjuder distrikt och föreningar utbildning när de efterfrågar för att lära sig mer om hemsidan och på så vis motivera fler att ha en uppdaterad hemsida via BR. Kansliet erbjuder även support till föreningarna för att utveckla deras hemsidor.

Genom våra tillgängliga kommunikationskanaler – hemsida, tidskriften Bygdegården, digitalt nyhetsbrev, årsmötesutskick, sociala medier – informerar vi distrikten och föreningarna om det som är aktuellt och underlättar deras arbete.

Foto: Maria Anstett-Andersson

3. Organisationsutveckling

Behov och syfte

Bygdegårdarnas Riksförbund ger stöd och service till bygdegårdsdistrikten och medlemsföreningarna för att stärka och utveckla organisationen. För att fler människor ska kunna ta del av de möjligheter som bygdegårdsrörelsen ger måste förbundet fortsätta växa, både med etablering i fler kommuner och i antal medlemsföreningar. Bygdegårdsrörelsen vill vara en inkluderande och jämlik rörelse där fler får plats och behöver därför fokusera på att implementera nya styrdokument som tagits fram de senaste åren. För att jobba mot de uppsatta målen behöver också en halvtidsutvärdering av de långsiktiga målen genomföras.

Mål

- Att öka antalet bygdegårdsföreningar anslutna till riksförbundet.
- Att det ska finnas bygdegårdsföreningar i 253 av landets 290 kommuner.
- Att implementera idégrund, stadgar, långsiktiga mål, likabehandlingsplan och andra relevanta styrdokument i organisationen.
- Att se över medlemsavgiftens utformning på förbunds- och distriktsnivå.
- Att utforma en utbildningssatsning inom ledarskap, mötesteknik och verksamhetsutveckling samt att i övrigt erbjuda våra distrikt och medlemsföreningar relevanta utbildningar.
- Att genomföra en halvtidsuppföljning av de långsiktiga målen som stämman antog 2018.

Metod

Rekrytering av medlemmar i bygdegårdslösa kommuner fortsätter i samverkan med distrikten. Lärdomar från projektdistriktet Skåne och Södermanland sätts på bred front. Distrikten får rekryteringsmaterial och information för att jobba med uppsökande rekryteringsarbete i aktuella kommuner.

På riksförbundets utbildningar och sammankomster behandlas nya styrdokument och utskick med information görs också i årsmötesmaterial och i digitala kanaler. Förbundsstyrelsens kontaktpersoner gentemot distrikten kommer också under året arbeta med implementeringen.

En utredning om medlemsavgiftens utformning genomförs med syfte att hitta en mer jämlik modell. För att analysera föreningarnas olika förutsättningar kartläggs också föreningarnas medlemsavgift till distrikten samt distriktens intäkter.

Organisatoriska kurser/konferenser genomförs för distriktens ordföranden, sekreterare, valberedningar och nyvalda i styrelsen. För att nå föreningsfunktionärer med relevant utbildning genomförs webinarier. En större utbildningssatsning inom ledarskap, mötesteknik och verksamhetsutveckling planeras också där utbildning för utbildare är modellen. Denna ska planeras i samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan och våra ungdomsorganisationer.

4. Fastighet

4.1 Investeringar och underhåll

Behov och syfte

Bygdegårdarna behöver vara funktionella och tillgängliga mötesplatser, därför behövs ett strukturerat och långsiktigt arbete för upprustning och investeringar i lokalerna. Många bygdegårdar har ett behov av renovering och att anpassa sina lokaler för sin verksamhet. Byggnaden behöver vara tillgänglig för alla oberoende av funktionsvariationer.

Mål

- Att ytterligare 250 föreningar har genomfört "Årlig genomgång av byggnaden" utöver de 247 som redan gjort det.
- Att ytterligare 100 föreningar har genomfört åtgärder med anledning av "Årlig genomgång av byggnaden" utöver de 205 som redan gjort det.
- Att 60 föreningar ska söka investeringsbidrag från Boverket.
- Att 25 föreningar ska söka tillgänglighetsanpassningsbidrag från Boverket.
- Att öka antalet föreningar med en utsedd kontaktperson för fastighetsfrågor från dagens 460 stycken.

Metod

Vi kommer att informera om Årlig genomgång av byggnaden och vikten av att se över vad som behöver åtgärdas på kort och lång sikt. En kort informationsfilm på temat kommer också spridas i aktuella kommunikationskanaler.

En konferens med distriktens kontaktpersoner för fastighet genomförs under året då deras regionala arbete med Årlig genomgång av byggnaden är i fokus.

För att öka antalet föreningar som söker investeringsbidrag från Boverket och tillgänglighetsanpassar sina fastigheter kommer vi att informera via förbundets informationskanaler, samt vid deltagande på kurser, webinarier, konferenser och

distrikts- och föreningsträffar. Vi stöttar och hjälper de föreningar som väljer att söka.

Vi kommer att informera distrikt och föreningar om hur viktigt det är att ha en person som kontaktperson för fastighetsfrågor och att vi därigenom kan hjälpa föreningarna.

4.2 Miljö

Behov och syfte

Bygdegårdarnas Riksförbund behöver underlätta och inspirera föreningarna att arbeta för en hållbar miljö. Miljöanpassade lösningar vad gäller drift, underhåll och materialval vid upprustning behövs. Föreningarna kan visa sitt miljöengagemang med ett konkret miljödiplom som ger good-will gentemot hyresgäster och beslutsfattare/bidragsgivare.

Mål

- Att minst 135 föreningar har ett giltigt miljödiplom vid årets utgång.
- Att det i alla distrikt finns minst en förening som har ett giltigt miljödiplom.
- Att mer än hälften av distrikten sätter upp mål för arbetet med miljödiplom.

Metod

Få fler föreningar att ta miljödiplom genom att sprida kunskap och vägleda distriktens kontaktpersoner för miljö. Personlig kontakt tas med alla kontaktpersoner och de blir också inbjudna till en miljökonferens under året.

Information ges i förbundets informationskanaler om vikten av miljöarbete samt påvisas goda exempel att inspireras av.

Foto: Sofia Nahrungbauer

4.3 Försäkring

Behov och syfte

Ett aktivt skadeförebyggande arbete med låga skadekostnader som följd utgör grunden för en varaktigt låg försäkringspremie. Vi behöver sprida kunskap och lyfta säkerhets- och försäkringsfrågor på ett attraktivt och nutida sätt. Vi behöver mänskliggöra, exemplifiera och tydliggöra syftet med försäkringen och det skadeförebyggande arbete.

Mål

- Att ingen totalbrand inträffar.
- Att den totala skadekostnaden för övriga skador inte överstiger 2,4 miljoner kronor.
- Att hela det budgeterade investeringsbidraget om 120 000 kronor utnyttjas.
- Att ytterligare 200 föreningar blir certifierade som Säker Föreningsgård.
- Att minst sex distrikt genomför en egen aktivitet eller projekt med syfte att främja skadeförebyggande arbete bland föreningarna.

Metod

En konferens för försäkringsansvariga i distrikten genomförs under våren. Försäkringsansvariga och Försäkringskansliet håller informationsmöte i distrikten för att öka medvetenhet om att förebygga skador. En särskild projektpott som distrikten kan söka medel från till egna aktiviteter införs. Från fonden avsätts även en pott att använda till konsulttjänster inom juridik kopplat till försäkringsfrågor.

Webbkursen och certifieringen Säker föreningsgård ger fördjupade kunskaper om skadeförebyggande arbete och för att bli certifierade ska föreningen uppfylla tio punkter som ger en bra grundsäkerhet i bygdegården. Under premiäråret 2019 har webbkursen varit mycket uppskattad av de som genomfört den och därför fortsätter fokus på att informera om Säker föreningsgård i alla tillgängliga kanaler så som Facebook, nyhetsbrev, Tidskriften Bygdegården och träffar i distrikten. Föreningarna som blir certifierade blir belönade med återbäring på 20 procent av premien samt en självriskcheck.

5. Verksamhet

5.1 Kultur

Behov och syfte

Genom kulturverksamheten vill vi verka för allas möjlighet att delta i kulturlivet. Det betyder att alla ska ha möjlighet till kulturupplevelser, att själv skapa kultur och att få bildning inom området. Våra ambitioner ska vara höga och vi ska arbeta för kreativitet och mångfald och erbjuda en konstnärlig kvalitet. Kulturen bidrar till möten människor emellan vilket är grunden för en demokrati som främjar yttrandefrihet och alla människors lika värde. Kulturen skapar en levande landsbygd och en aktiv stadsdel. Vi vill arbeta för allas rätt till ett rikt kulturliv oavsett plats.

Mål

- Att 19 distrikt har en kulturstrategi.
- Att lyfta litteratur och arbeta läsfrämjande.
- Att ytterligare 50 föreningar har gjort någon insats för att nå nya målgrupper utöver de 353 som redan gjort det.

Metod

På samma sätt som riksförbundet har en kulturstrategi för att formulera kulturverksamheten i relation till de nationella kulturpolitiska målen ska också bygdegårdsdistrikten ha regionala kulturstrategier som en motsvarighet till de regionala kulturplanerna. Vi ger distrikten stöd vid framtagande och revidering genom bland annat regionala träffar, webinarium och kulturkonferens.

Vårt arbete för att väcka lusten till litteratur och med läsfrämjande tar nya tag och söker ny kraft. Utifrån vårt läsfrämjandeprojekt "Det är väl ingen konst att läsa" med tillhörande läsvagn arbetar vi för att utveckla de verktyg och metoder som skapades i projektet. Vi lyfter litteratur, samverkar med bokförlag och organisationer, skapar möten med författare och hittar metoder via folkbildningen.

Vi har ett nätverk med över 1 400 möjliga scener för scenkonst som teater, dans och musik. Många av BR:s medlemsföreningar är stora arrangörer, men många fler skulle kunna börja arrangera scenkonst eller öka antalet arrangemang. Vi arbetar för att öka förutsättningar och kontakter för att utveckla det lokala arrangörskapet, vilket innebär att vi ska verka för ökade anslag till arrangörer och utveckla kontakterna med nationella och regionala scenkonstproducenter. Genom att utveckla kulturverk-

samheten kan bygdegårdsrörelsen också nå fler målgrupper som tidigare inte besökt en bygdegård. Under året kommer vi söka externa projekt för att nå fler målgrupper.

5.2 Konst

Behov och syfte

Konsten ska bidra till samtalet och dialogen om vårt samhälle och är en viktig uttolkare av samtiden. Genom konsten kan vi lyfta demokratin och rätten till yttrandefrihet. Vi arbetar för möjligheten att möta samtida konst av yrkesverksamma konstnärer oavsett plats i landet. Samlingslokalen ska kunna vara en plats för kvalitativ konst för både medlemmar och besökare. Vårt behov att lära mer om vad konst är, vad konsten vill säga och om olika tekniker ska vi tillgodose likväl som möjligheten att skapa själv via konstnärliga uttryck. Vi ska sörja för behovet att kunna möta konst på nära håll och lyfta fram den allmänna samlingslokalen som ett konstnätverk.

Mål

- Att vår vandringsutställning "Vässa pennan" besöker 20 bygdegårdsföreningar med ett uppskattat besöksantal på 6500 besökare.
- Att 15 bygdegårdsföreningar har bytt eller fått ny konst deponerad.
- Att genom Konst åt alla främja kvalitet och konstnärlig förnyelse.

Metod

Genom vandringsutställningen Vässa pennan tar vi kampen för demokrati och yttrandefrihet och tar spjörn mot krafter som är däremot. Det är Ewert "EWK" Karlssons verk som är grunden i utställningen, han skulle fyllt 100 år 2018 men många av hans verk är fortfarande aktuella. De bildar ett gemensamt avtryck i samtiden av fyra nu verksamma satirtecknare – Max Gustafson, Sara Granér, Magnus Bard, Marja Nyberg – och blir ingången till ett samtal om människans rätt till yttrandefrihet. Utställningen ger grunden till lokala föreningars initiativ att på olika sätt diskutera demokrati – genom samtal, seminarier, workshops eller olika former av kulturarrangemang.

När Konst åt alla besöker en plats och en lokal förening blir värd för en konstutställning har arrangemanget föregåtts av urval av yrkesverk-

samma konstnärer och en kurerad konstutställning har skapats i deras lokal. Genom samverkan med regionala resurser som konstkonsulent, museer och konstföreningar lokaliseras vi konstnärer. Den allmänna samlingslokalen blir en tillfällig konsthall. En plats som också kan fyllas med konstrelaterade verksamheter. Vårt konstbildande arbete fortsätter sedan när den inköpta konsten deponeras i våra medlemmars lokaler. På så sätt sprids konst över hela landet och skapar ett nätverk av små konstutställningar som både bidrar till lokalernas uttryck som en ingång till samtal utifrån verken vi ser. Vi arbetar också för att föreningarna efter hand uppdaterar sig och byter ut sin konst. I samarbete med folkbildningen kan människor lära sig mer om konst och att skapa själv via konstnärliga uttryck.

om rättighetsfrågor och möjligheten till filmvisning både i föreningar och distrikt.

Vi kommer fortsätta arrangera Biografkonferens och Filmdagar för biografernas funktionärer och lyfta erfarenhetsutbyte och sprida kunskap från 2019 års publikarbetsprojekt till samtliga biograf. Samarbetet med regionala filmkonsulenter och andra aktörer i filmbranschen ska utökas och fördjupas. Påverkansarbete om digitalisering ska ske på olika nivåer.

Tillsammans med föreningar och distrikt kommer vi sprida goda exempel från de som provat att utöka filmvisningen till ett större kulturarrangemang som exempelvis Film & Prat, Film med afternoon tea och filmpyssell på olika teman. Att genom nätverksträffar och konferenser utveckla olika arrangörskoncept tillsammans.

5.3 Film

Behov och syfte

Bygdegårdarnas Riksförbund har en stor potential att bli en stor visningsorganisation och sprida film i hela landet, både genom biografier och andra visningsfönster. Intresset för filmvisningar är stort men föreningarna behöver mer kunskap för att kunna förverkliga detta.

Mål

- Att verka för att långsiktigt etablera fler digitala biografier bland bygdegårdsföreningarna än dagens 17.
- Att öka antalet föreningar som visat film med 30 stycken.
- Att minst åtta föreningar utvecklar olika arrangörskoncept i samband med filmvisningen, så att det blir ett utökat kulturarrangemang.

Metod

Informera och inspirera till filmvisningar både på biografier och andra visningsplatser genom konferenser, nätverksträffar och seminarier. Vi kommer sprida i sociala medier och göra utskick i olika kommunikationskanaler. Kunskapen ska ökas

5.4 Ungdom

Behov och syfte

Organisationen är i behov av förnyring för att kunna utvecklas. Flera föreningar har svårt att få igång ungdomsverksamhet och att engagera unga ledamöter i styrelserna. Både distrikt och föreningar behöver stöttning och inspiration för att komma vidare.

Mål

- Att öka antalet föreningar som tagit ungdomsdiplom med 10 stycken.
- Att 10 föreningar söker verksamhetsutvecklingsbidrag från Boverket.
- Att verka för fler unga ledamöter i distrikt och föreningar.
- Att minst 10 föreningar är engagerade i projektet Occupy bygdegården med start hösten 2020.
- Att utöka samarbetet med ungdomsmedlemsorganisationerna på riks- och distriktsnivå.

Metod

Föreningarna har de senaste två åren kunnat söka en ungdomscheck från överskottet av bygdegårdarnas skraplott Landlotten för att kunna genomföra en aktivitet för barn- och/eller unga. Detta blir nu en grund för vidare kontakt där föreningarna kommer att erbjudas stöd och uppmuntras till att söka boverksstöd och ta ungdomsdiplom. Genom att födelsedata läggs till i årsrapporteringen kommer vi att kunna se vilka föreningar som har unga förtroendevalda, även detta ett verktyg i arbetet med ungdomsdiplom och boverksstöd.

En nationell utbildningshelg ska arrangeras under våren för att ge inspiration och ett nätverk för engagerade under 30 år. Påverkansarbete i form av seminarier på konferenser, utskick, artiklar i tidskriften Bygdegården och annan informations-spridning i organisationen ska bedrivas i syfte att engagera fler unga ledamöter.

Projektet Occupy bygdegården fokuseras fram till sommaren 2020 i Jämtlands distrikt. Syftet är att få igång mer barn- och ungdomsverksamhet i medverkande föreningar som utgår ifrån de ungas egna önskemål. Under våren ska ett nytt projektdistrikt till Occupy bygdegården väljas och presenteras på distriktsstämman, för att sedan starta efter sommaren.

Genom att träffa representanter för ungdomsmedlemsorganisationernas riksförbund bygger vi upp ett kontaktnät för samarbeten på flera nivåer. De engagerade i distrikten kommer att kopplas samman med motsvarande nivå i ungdomsorganisationerna för att hitta regionala samarbetsområden.

5.5 Landsbygd

Behov och syfte

Bygdegårdarnas Riksförbund, dess distrikt och föreningar utgör i samverkan en del av den lokala infrastruktur som är nödvändig för att landsbygden ska kunna skapa livskvalité, tillväxt och attraktionskraft. Arbetet inom det pågående Landsbygds-

programmet ska fokuseras mot att distrikt och föreningar ska kunna ta del av de stödmöjligheter som Landsbygdsprogrammet möjliggör samtidigt som planeringen inför den nya programperioden är en prioriterad fråga på alla tre nivåer. Vidare behöver arbetet fortsätta med att lyfta fram BR som en betydelsefull aktör inom det landsbygdsutvecklande området.

Mål

- Att bygdegårdsrörelsen har uppnått en stödnivå på 30 miljoner kronor från nuvarande Landsbygdsprogram.
- Att BR centralt medverkar i Näringsdepartementets sakkund och referensgrupp för kommande Landsbygdsprogram/Nationell strategi.
- Att minst 18 distrikt medverkar inom regioners, länsstyrelser och Leaderområdens planering av kommande Landsbygdsprogram/Nationell strategi.

Metod

Vi följer arbetet inom nuvarande Landsbygdsprogram och stödtilldelningen därinom samt stöttar föreningar och distrikt att söka medel.

Foto: Mikael Lundgren

Vi arbetar aktivt för att ta plats i Jordbruksverkets, Tillväxtverkets samt SKR:s planering av kommande Landsbygdsprogram/Nationell strategi. Vi tar fram stödmaterial som stärker BR:s möjligheter att nå framgång centralt och på distriktsnivå.

Vi tydliggör betydelsen av vår landsbygdsutvecklande verksamhet genom att bygga upp ett centralt kontaktregister samt medverka vid externa landsbygdsevenemang såsom konferenser och dylikt. Fortlöpande kontakter tas med Näringsdepartement, Jordbruksverket och Tillväxtverket samt länsstyrelser, regioner och Leaderområden. Samarbete ska eftersträvas med medlemsorganisationer och andra organisationer som har nära anknytning till BR:s verksamhet.

Bygdegårdarnas Riksförbund

08-440 51 90

info@bygdegardarna.se

www.bygdegardarna.se